

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	PHL_Γ603	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	6 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις και πρακτικές ασκήσεις	3 (2 ώρες διάλεξη + 1 ώρα ασκήσεις)	5	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων)	Επιστημονικής περιοχής Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα.		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ & ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ	Ελληνική. Για μη ελληνόφωνους φοιτητές, δίνεται η δυνατότητα παρακολούθησης ως <i>reading course</i> με ξένη βιβλιογραφία και εκπόνηση γραπτής ατομικής εργασίας στα Αγγλικά και αξιολόγηση φακέλου με ασκήσεις ή/και θεωρητικά/πρακτικά προβλήματα.		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ (με ξένη βιβλιογραφία και γραπτές εργασίες στα Αγγλικά)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	http://philology.upatras.gr/courses/sigkritiki-morfologia/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος. Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
--

Σε θεωρητικό επίπεδο, στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:

- Να αναλύουν τις βασικές μορφολογικές διαδικασίες σχηματισμού νέων λεξημάτων (λέξεων) στη Νέα Ελληνική με έμφαση στην παραγωγή και τη σύνθεση και να μπορούν να συγκρίνουν τη Νέα Ελληνική με άλλες γλώσσες (κυρίως ευρωπαϊκές).
- Να αναλύουν συγκεκριμένα φαινόμενα που σχετίζονται με τη διαδικασία της παραγωγής (derivation), όπως τα είδη των επιλογικών περιορισμών, η παραγωγικότητα, η βάση εφαρμογής μίας παραγωγικής διαδικασίας και η αλλομορφία.
- Να κάνουν μία περιγραφή των συνθέτων τόσο στην Ελληνική όσο και σε άλλες γλώσσες με βάση συγκεκριμένα κριτήρια.
- Να αναλύουν συγκεκριμένα φαινόμενα που σχετίζονται με τη διαδικασία της σύνθεσης, όπως η κεφαλή του σχηματισμού, ο δείκτης σύνθεσης, η σημασιοσυντακτική σχέση των συστατικών, η επαναδρομή, η αντιστροφή των δύο συνθετικών μερών και η ενδοκεντρικότητα/εξωκεντρικότητα.
- Να σχολιάσουν μορφολογικά «λάθη» σε όλα τα επίπεδα της μορφολογίας (παραγωγή, σύνθεση) βάσει τεκμηριωμένης άποψης.

Σε επίπεδο δεξιοτήτων, το τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:

- Να είναι σε θέση να αναλύσουν τα στάδια παραγωγής ενός μορφολογικού σχηματισμού βάσει συγκεκριμένης μεθοδολογίας.
- Να μπορούν να σχολιάσουν μορφολογικά «λάθη» βάσει τεκμηριωμένης άποψης.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
- Αυτόνομη εργασία
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο μάθημα της συγκριτικής μορφολογίας, οι φοιτητές εμβαθύνουν τις γνώσεις που έχουν αποκτήσει κατά το Ε' εξάμηνο δίνοντας έμφαση στις διαδικασίες σχηματισμού λέξεων. Οι βασικές διαδικασίες σχηματισμού λέξεων στη Νέα Ελληνική είναι η παραγωγή (σχηματισμός με παραγωγικά προσφύματα) και η σύνθεση (σχηματισμός με συνδυασμό λεξημάτων). Ωστόσο, θα συζητηθούν και λιγότερο συχνές διαδικασίες σχηματισμού λέξεων, όπως η σύμφυση (blending), η ετεροίωση (ablaut), η μετάπλαση (conversion), ο αναδιπλασιασμός κ.ά. Κατά τη διάρκεια του μαθήματος οι διδασκόμενοι εμβαθύνουν σε έννοιες της μορφολογικής ανάλυσης, όπως η

παραγωγικότητα, ο ανταγωνισμός, οι περιορισμοί των μορφολογικών διαδικασιών και η αλλομορφία στην παραγωγή και τη σύνθεση.

Στο μάθημα θα γίνει διεξοδική παρουσίαση της Νέας Ελληνικής, ωστόσο θα γίνει και εκτενής παρουσίαση και σύγκριση με τις διαδικασίες σχηματισμού λέξεων σε άλλες γλώσσες (με έμφαση στις ευρωπαϊκές γλώσσες). Θα συζητηθούν οι ομοιότητες που εμφανίζονται σε διάφορα επίπεδα, όπως για παράδειγμα ο σχηματισμός συνθέτων (θέση κεφαλής, δείκτης σύνθεσης) και η επιθηματοποίηση, αλλά θα τονιστούν και οι πιθανές διαφορές, όπως για παράδειγμα στη διαδικασία της μετάπλασης (βλ. διαφορές Ελληνικής και Αγγλικής).

Θεματολογία (επιγραμματικά)

- Βασικές έννοιες μορφολογικής ανάλυσης δόμησης λέξεων
- Τυπολογία διαδικασιών σχηματισμού λέξεων
- Σχηματική αναπαράσταση μορφολογικών δομών – Μοντέλα ανάλυσης
- Γραμματικότητα/αντιγραμματικότητα - Περιορισμοί μορφολογικών διαδικασιών
- Ζητήματα παραγωγής (ανταγωνιστικότητα, παραγωγικότητα, λεξικοποίηση/παγίωση)
- Σχέση παραγωγής και σύνθεσης
- Κεφαλή και δείκτης σύνθεσης
- Τυπολογία των συνθέτων
- Η έννοια του γλωσσικού και του μορφολογικού «λάθους»: Παραγωγή και σύνθεση

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	
	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	
	Διαλέξεις σε αλληλεπίδραση με τους φοιτητές	39
	Εβδομαδιαία μη καθοδηγούμενη μελέτη (μέσω ασκήσεων και ερωτήσεων)	39
	Επανάληψη και προετοιμασία για τις εξετάσεις	44
	Εξετάσεις	3
	Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	125
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης	<ul style="list-style-type: none"> • Το μάθημα θα εξεταστεί με δύο εναλλακτικούς τρόπους: (α) εξετάσεις στο τέλος του εξαμήνου διάρκειας 3 ωρών ή (β) απαλλακτική εργασία. • Οι πληροφορίες αξιολόγησης αναρτώνται στην αρχή του εξαμήνου στην ιστοσελίδα του μαθήματος στην πλατφόρμα e-class. 	

	<p>Εξετάσεις</p> <ul style="list-style-type: none">• Οι εξετάσεις θα εστιάζουν σε δύο βασικά πεδία: (α) εξέταση των θεωρητικών γνώσεων των διδασκομένων (ορισμοί, βασικές έννοιες κ.ά.), (β) εξέταση της μεθοδολογίας βάσει ασκήσεων.• Οι ερωτήσεις θα είναι συνδυασμός κλειστού και ανοιχτού τύπου (σύντομης ή εκτενούς ανάπτυξης), για να ελεγχθεί αν οι διδασκόμενοι είναι σε θέση να εξηγήσουν και να επιχειρηματολογήσουν σχετικά με τα όσα έχουν διδαχθεί. <p>Απαλλακτική εργασία</p> <ul style="list-style-type: none">• Όσοι φοιτητές το επιλέξουν έχουν τη δυνατότητα να εκπονήσουν απαλλακτική εργασία έκτασης 3.000-4.000 λέξεων. Το θέμα της εργασίας επιλέγεται από τους ίδιους τους φοιτητές μέσα από τα θέματα που έχουν συζητηθεί στην αίθουσα. Στόχος είναι να εκπαιδευτούν στο να θέτουν ερωτήματα και να εκπονήσουν μία μικρή μελέτη βάσει συγκεκριμένης μεθοδολογίας (χρονοδιάγραμμα, ακαδημαϊκή γραφή, συγκέντρωση βιβλιογραφίας).
--	--

5. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<p>Γενικά έργα αναφοράς</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Lieber R. and P. Štekauer (Eds.) 2009. <i>The Oxford handbook of compounding</i>. Oxford/New York: Oxford University Press.▪ Audring J. and F. Masini (Eds.) 2019. <i>The Handbook of Morphological Theory</i>. Oxford: Oxford University Press.▪ R. Lieber and P. Štekauer (Eds.) 2014. <i>The Oxford handbook of derivational morphology</i>. Oxford: Oxford University Press. <p>Ελληνόγλωσσα</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Γιαννουλοπούλου, Γ. 2000. <i>Μορφοσημασιολογική Σύγκριση Παραθημάτων και Συμφυμάτων στα Νέα Ελληνικά και τα Ιταλικά</i>. Θεσσαλονίκη: Ενυάλειο Κληροδότημα.▪ Δημελά, Ε. 2010. Η προθηματοποίηση στις νεοελληνικές διαλέκτους: συγχρονική και διαχρονική προσέγγιση. Διδακτορική διατριβή. Πανεπιστήμιο Πατρών. https://nemertes.lis.upatras.gr/jspui/bitstream/10889/4018/1/PhD_Dimela.pdf▪ Πετροπούλου, Ε. 2012. Σύνθεση με δεσμευμένο θέμα στην Αγγλική και τη νέα Ελληνική: θεωρητική ανάλυση και υπολογιστική επεξεργασία. Διδακτορική διατριβή. Πανεπιστήμιο Πατρών. https://nemertes.lis.upatras.gr/jspui/bitstream/10889/5122/1/PhDThesis_Petropoulou.pdf▪ Ράλλη, Α. 2007. <i>Η σύνθεση λέξεων. Διαγλωσσική Μορφολογική προσέγγιση</i>. Αθήνα: Πατάκης. <p>Ξενόγλωσσα</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Andreou, M. 2014. Headedness in Word-Formation and lexical semantics. Evidence from Italian and Cypriot. PhD Thesis. University of Patras.▪ Bauer, L. 2008a. Dvandva. <i>Word Structure</i> 1(1): 1-20.

- Bauer, L. 2008b. Exocentric compounds. *Morphology* 18: 51-74.
- Bauer, L. 2009. Typology of compounds. In R. Lieber & P. Štekauer (Eds.), *The Oxford handbook of compounding*. Oxford: Oxford University Press, 343-356.
- Bauer, L. 2010. The typology of exocentric compounding. In S. Scalise & I. Vogel (Eds.), *Cross-disciplinary Issues in Compounding*. Amsterdam: John Benjamins, 167-176.
- Bloomfield, L. 1933. *Language*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Di Sciullo, A. M. & A. Ralli 1999. Theta-role saturation in Greek deverbal compounds. In A. Alexiadou, G. Horrocks, & M. Stavrou (Eds.), *Issues of Greek generative syntax*. Dordrecht: Kluwer, 175-189.
- Lieber, R. 1983. Argument linking and compounding in English. *Linguistic Inquiry* 14: 251-286.
- Nespor M. & A. Ralli 1996. Morphology-Phonology Interface: Stress Domains in Greek Compounds. *The Linguistic Review* 16: 357-382.
- Ralli, A. 2003. Prefixation vs. Compounding: The Case of Greek Preverbs. 2003. In A.M. Di Sciullo (ed.), *Asymmetry in Grammar: Morphology, Phonology and Language Acquisition*. John Amsterdam: John Benjamins, 37-65.
- Ralli, A. 2004. Stem-based vs. Word-based Morphological Configurations: The Case of Modern Greek Preverbs. *Lingue e Linguaggio* 2: 241-275.
- Ralli, A. 2008α. Compound markers and parametric variation. *Language Typology and Universals (STUF)* 61: 19-38.
- Ralli, A. 2008β. Greek Deverbal Compounds with Bound Stems: A Case of Neoclassical Formations in Modern Greek. *Southern Journal of Linguistics (SJL)* 29(1/2): 150-173.
- Ralli, A. 2009. Modern Greek VV dvandva compounds: a linguistic innovation in the history of the Indo-European languages. *Word Structure* 2(1): 48-67.
- Ralli, A. 2010. Compounding versus Derivation. In S. Scalise & I. Vogel (eds.), *Cross Disciplinary Issues in Compounding*. Amsterdam: John Benjamins, 57-76.
- Ralli, A. 2013. *Compounding in Modern Greek*. Dordrecht: Springer.
- Ralli, A. 2019. Coordination in Compounding. In *The Oxford Research Encyclopedia in Linguistics*. Oxford: Oxford University Press. Publication link: <https://oxfordre.com/linguistics/view/10.1093/acrefore/9780199384655.001.0001/acrefore-9780199384655-e-564>
- Ralli, A. & M. Andreou 2012. Revisiting exocentricity in compounding: evidence from Greek and Cypriot. In F. Kiefer, M. Ladányi, & P. Siptár (Eds.), *Current issues in morphological theory: (ir)regularity, analogy and frequency*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins, 65-81.
- Ralli, A. & M. Stavrou 1998. Morphology-Syntax Interface: A/N Compounds versus A/N Constructs in Modern Greek *Yearbook of Morphology* 1997: 243-264.
- Scalise, S. & A. Bisetto 2009. The classification of compounds. In R. Lieber & P. Štekauer (Eds.), *The Oxford handbook of compounding*. Oxford/New York: Oxford University Press, 34-53.
- Van Goethem K. & N. Koutsoukos 2018. “Morphological transposition” as the onset of recategorization: the case of *luxe* in Dutch. *Linguistics* 56(6): 1369-1412.